

Ósma klasa i co dalej – jak wspierać nastolatki w wyborze szkoły i zawodowej przyszłości?

Decyzja o wyborze szkoły średniej nie przesądza o zawodowej karierze, jednak nie jest wszystko jedno, do jakiej szkoły młody człowiek trafi po egzaminie ósmoklasisty. Warto wybrać szkołę, która będzie wspierała i rozwijała kielkujące zdolności, postawy czy aspiracje.

Krok pierwszy – kim jestem, co mnie interesuje?

Punktem wyjścia do wyboru odpowiedniej szkoły średniej jest poznanie zainteresowań, predyspozycji, talentów młodego człowieka.

Rodzice obserwujący od urodzenia swoje dzieci mogą z pewnością wiele powiedzieć o tym, jakie aktywności dziecko wybiera najchętniej, w jakim obszarze przejawia zdolności. Ale obserwacje rodziców to nie wszystko. Wybór szkoły średniej to moment na zrobienie miejsca nastolatkowi, by mógł sam wypowiedzieć się o swoich zainteresowaniach. Nie powinniśmy ich negować, ani korygować, bo „my dorośli wiemy lepiej”, nie powinniśmy też lekceważyć pasji młodego człowieka „bo z tego nie da się wyżyć”. Nasza wiedza o świecie, w tym również o rynku pracy i możliwościach zawodowych, opiera się na doświadczeniach z przeszłości. One są oczywiście cenne, ale w dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie niewystarczające, by snuć plany na przyszłość.

Zainteresowania i pomysł na siebie nastolatka nie zawsze są spełnieniem rodzicielskich planów i ambicji. I nie muszą. Dzieci mają swoje pasje, zdolności i to one powinny być głównym wyznacznikiem kierunku zawodowego rozwoju. Młody człowiek będzie przez kilkadziesiąt lat wykonywał swoją pracę. Jeśli nie będzie to coś, co lubi i z czym się utożsamia, będzie po prostu nieszczęśliwy. Wybór kierunku wbrew sobie to pierwszy krok do wypalenia zawodowego. Nawet jeśli młody człowiek kocha wyłącznie grać na komputerze, spróbujmy podejść do tego z otwartością. Pamiętajmy o tym, że gry komputerowe też ktoś tworzy, ktoś żyje z tego, że je wymyśla, projektuje, opracowuje graficznie, programuje, testuje, wdraża... To też jest ścieżka kariery, która w dodatku wiedzie przez niezwykle szeroki i różnorodny rynek wart miliardy dolarów.

Pytania, które warto zadać nastolatkowi:

- jakie zajęcia sprawiają ci największą frajdę?
- jak widzisz przełożenie swojej pasji na możliwości pracy w przyszłości?
- w jaki sposób twoja pasja może przynieść ci w przyszłości pieniądze?

A co, jeśli nastolatek nie wyróżnia się w żadnej dziedzinie w szkole? Co, jeśli spędza cały wolny czas tylko na mediach społecznościowych? Przede wszystkim musimy sobie uświadomić,

że szkolne przedmioty to tylko niewielki ułamek świata, w którym młodzi ludzie mogą prezentować talent. Kompetencje przyszłości związane są raczej z tym, co dzieje się pomiędzy szkolnymi lekcjami i po nich, niż z wysokimi ocenami ze szkolnych przedmiotów.

10 najważniejszych kompetencji 2025 roku według World Economic Forum:

- myślenie analityczne i innowacyjne,
- aktywne uczenie się,
- kompleksowe rozwiązywanie problemów,
- krytyczne myślenie,
- kreatywność, oryginalność, inicjatywa,
- zdolności przywódcze i wpływ społeczny,
- wykorzystywanie nowych technologii,
- programowanie i projektowanie nowych technologii,
- odporność na stres i elastyczność,
- rozumowanie, rozwiązywanie problemów, tworzenie koncepcji i pomysłów.

Nie znaczy to, że cała nauka szkolna jest niepotrzebna, ale znaczy, że szkolne oceny nie są miarodajnym odzwierciedleniem zdolności i potencjału dziecka, który może być fundamentem jego zawodowej kariery. Brak zainteresowania dla szkolnych przedmiotów może świadczyć o tym, że młody człowiek ma potencjał w innej dziedzinie.

Jak rozpoznać talent dziecka?

W określeniu talentu, czy diagnozie potencjału mogą nam pomóc konkretne narzędzia i sposoby.

Spotkanie z doradcą zawodowym

Każdy doradca zawodowy pracuje własną techniką, a jego metody wynikają z doświadczeń i sposobu widzenia ludzi. Ważne jest, żeby doradca potrafił dostosować swoją metodę do diagnozowanego dziecka. Dobry proces doradczy jest złożony, składa się z ewaluacji testów psychometrycznych, otwartej rozmowy i technik warsztatowych. Sucha diagnoza to za mało. Równie ważnym skutkiem porady jest ułożenie z dzieckiem planu działania, czyli wyznaczenie kierunku kariery i rozłożenie ścieżki zawodowej na pojedyncze, łatwe do osiągnięcia kroki. W ten sposób powstaje "mapa celu", narzędzie służące do orientacji na cel.

Testy dostępne w Internecie:

- Test Predyspozycji Zawodowych e-Zamek: <http://e-zamek.pl>
- Test Osobowości: (<https://www.16personalities.com/pl>)
- Kwestionariusz temperamentu: <http://www.traugutt.net/lo/temperament/kwestionariusz.php>
- Test predyspozycji YEP: (<https://yep.academy/testy/>)
- Test na zainteresowania zawodowe: (<https://www.zainteresowaniazawodowe.pl>)
- Uczelnia Łazarskiego: <https://copomaturze.lazarski.pl>

Należy pamiętać, że oprócz wrodzonych predyspozycji, każdy z nas dysponuje determinacją i siłą woli. Te cechy mogą kompensować niższy poziom zdolności. Bierzmy więc pod uwagę nie tylko talent, ale i wewnętrzną motywację dziecka, tym bardziej, jeśli jest bardzo silna.

Krok drugi – jakie mam możliwości?

Świadomość siebie, własnych zainteresowań i oczekiwań trzeba zestawić z opcjami, jakie oferuje nam „rynek edukacyjny”. Jakie szkoły znajdują się w naszym zasięgu – w bliższej i dalszej okolicy, jakie są możliwości dojazdu, albo zamieszkania w internacie? Jaką ofertę edukacyjną mają? Jakie wartości reprezentują?

Wiele osób w wyborze szkoły opiera się na popularnych rankingach. Trzeba jednak pamiętać, że rankingi pokazują tylko to, co można zmierzyć ocenami czy wynikami egzaminów. To oczywiście ważne i wiele mówi o szkole, jeśli wiadomo, że jej uczniowie zdają maturę z wysokimi notami, czy zajmują wysokie miejsca w olimpiadach przedmiotowych. Ale rozwój i edukacja to nie tylko to, co da się zmierzyć szkolnymi ocenami. Rankingi mogą być pomocne w zdobywaniu informacji o szkołach, ale nie powinny być jedynym jej źródłem, ani nawet najważniejszym.

Co warto sprawdzić wybierając szkołę średnią?

- Czy ta szkoła będzie rozwijała zainteresowania i pasje?
- Czy ta szkoła tworzy inspirujące i rozwijające środowisko edukacyjne w interesującej moje dziecko dziedzinie?
- Czy szkoła jest otwarta na pomysły uczniów? Czy uczniowie mają realny udział w kształtowaniu środowiska szkolnego?
- Jaka jest oferta zajęć dodatkowych?
- Co uczniowie szkoły piszą o niej w social-mediach?
- Czy wartości, jakie szkoła deklaruje w swoim statucie i wizerunku są zgodne z naszymi?
- Czy szkoła współpracuje z uczelniami, kołami naukowymi i realizuje projekty wspierające wszechstronny rozwój uczniów?

Pedagog szkolny
Agnieszka Giecołd

SP-5, kwiecień 2022r.